

hmeljar

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

GLASILO DELAVCEV SOZD »HMEZAD« ŽALEC — LETO XXXV. — JULIJ 1981 — ŠTEVILKA 7

Od tu v Grižah je Štajerski bataljon odšel na znameniti brežiški pohod

20 LET HMEZADA

Seja kolektiva bo 19. septembra v Preboldu

Na 2. seji odbora za pripravo praznovanja 20-letnice Hmezada, ki je bila 18. junija pod vodstvom inž. Vinka Kolenca, so sklenili, da ne bo zbor kolektiva 22. julija, kot leta doslej, ker je bilo zaradi dopustov in številnih obveznosti mnogo odsotnih. Želja pripravljalnega odbora je združiti ob tako lepem jubileju vse delavce SOZD Hmezad in številne poslovne partnerje na prijetnem družabnem srečanju, ki bo v soboto 19. septembra v gaju in ob bazenu v Preboldu. Na igriščih in kegljišču bodo športna tekmovanja že dopoldne, prav tako ogledi DO in TOZD. Tako se bomo srečevali in zbirali že dopoldne, zbor pa se bo začel s pozdravom glavnega direktorja ob 14. uri, nadaljeval s kratkim kulturnim programom in družabnim srečanjem.

Uredite si tako, da boste prišli!

Vy

Program praznovanj praznika občine Žalec v letu 1981

SOBOTA, 27. JUNIJ 1981

ob 18. uri
otvoritev razstave akademskega slikarja Rudija ŠPANZLA v osnovni šoli v Grižah

NEDELJA, 28. JUNIJ 1981

od 8—12 ure
trim kolesarjenje v občini Žalec
ob 9. uri
proslava 100-letnice gasilskega društva Žalec v domu SLO Žalec,
lovsko strelsko tekmovanje za prehodni pokal občine Žalec pri lovski koči LD Tabor
ob 14. uri
podelitev prehodnega pokala

PONEDELJEK, 29. JUNIJ 1981

ob 16. uri
odbojgarski turnir članov v Sempetru

SREDA, 1. JULIJ 1981

ob 16. uri
nogometni turnir (mali nogomet — člani) v Grižah

ČETRTEK, 2. JULIJ 1981

pričetek izgradnje trgovskih objektov Savinjskega magazina Žalec
ob 9. uri v Vrbju
ob 11. uri v Vinski gori — Zg. Črnova
ob 13. uri — otvoritev prodajalne avto delov in avtomobilov »AVTO CELJE« v Žalcu, Cankarjeva 7
ob 17. uri
rokometni turnir — člani v Grižah
ob 18. uri
otvoritev slikarske razstave Leopolda Strnada v likovnem salonu

PETEK, 3. JULIJ 1981

ob 11. uri
otvoritev novih obratov proizvodnje gradbenega materiala NIVO Celje v industrijski coni Žalec ob Savinji
ob 16. uri
otvoritev nove tovarne SIP — TOZD tovarne kmetijskih strojev v Sempetru
ob 20. uri
razvitje prapora hortikulturenega društva Polzela v domu Svobode na Polzeli

SOBOTA, 4. JULIJ 1981

ob 6. uri
pričetek tekmovanja ribičev za pokal »Savinje« v Preserjih
ob 12. uri
zaključek s podelitvijo pokala
ob 13. uri
pričetek pohoda občanov iz Griž po poteh NOB
ob 14. uri
odkritje spominske plošče ob 40. letnici oboroženega napada na Rudnik Zabukovica
ob 16. uri
osrednja proslava 40-letnice vstaje v Grižah (letno gledališče)

NEDELJA, 5. JULIJ 1981

ob 6. uri
budnica godb na pihala iz Liboj, Zabukovice in Prebolda ob 8.30 uri
promenadni koncert godbe na pihala iz Liboj pred domom SLO v Žalcu
ob 9. uri
svečana seja zborov skupščine občine Žalec v domu SLO Žalec, po seji ogled filma o občini Žalec
od 10—14 ure
dan športa v športnem centru Žalec

Vloga in mesto organizacijske službe

UVOD

Organizacija in organiziranje primata v modernih poslovnih sistemih vse bolj pridobivata na pomenu. V preteklosti smo zaradi nedefiniranosti organizacije obravnavali kot spretnost in veščino, ki jo bolj ali manj vsi obvladamo (smatram, da smo te dileme odpravili s člankom v prvi letošnji številki).

Ob spoznanju pomena organizacije in priznanju enakopravnega statusa z ostalimi funkcijami v poslovnem sistemu pa se soočamo s problemom opredelitve vloge in mesta ter vsebine organizacijske službe, ki je nosilec organizacijske dejavnosti. Način dela predstavlja naslednji primer, ki naj služi le kot primer, kako obravnavati organizacijsko službo:

ORGANIZACIJSKO NAVODILO O DELU ORGANIZACIJSKE SLUŽBE

VLOGA ORGANIZACIJSKE SLUŽBE

Organizacijska služba nastopa v poslovnem sistemu kot nosilec in konkretizator predlogov:

- organizacijsko-formacijski zamisli,
- informacijskih modelov,
- oblike dokumentacije,
- delitve dela na obdelavi informacij,
- sistemskih pristopov.

Zaradi teh, za poslovni sistem bistvenih dolžnosti, nastopa organizacijska služba v okviru ekonomskih služb (linijska oblika) ali pa pri vodstvu (štabna oblika).

Organizacijska služba mora pripravljati, preizkušati, konkretizirati in legalizirati vse zamisli, ki vplivajo na ekonomičnejše in naprednejše:

- notranje povezovanje,
- obdelave podatkov in koriščenje informacij,
- analiziranje procesov poslovanja,
- uvajanje novih metod in tehnik,
- komuniciranje navzven in povezovanje z drugimi poslovnimi sistemi.

OSNOVE ZA DELO

Ker je organizacijska služba izredno kreativnega pomena, so vhodne informacije na osnovi katerih deluje:

- nova znanja in spoznanja s področij organizacijskih ved,
- nova spoznanja vedenjskih znanosti,
- nova spoznanja s področja motiviranja,
- nove metode in tehnike dela na področjih:

- obdelav materialov in manipulacije z njimi,
- obdelav podatkov in njihove uporabe.

Organizacijska služba mora spoštovati naslednja izhodišča:

- zaporedje potreb v poslovnem sistemu,
- celotno konceptno zasnovo in njene zakone,
- reflekse sprememb v načinu dela ene in druge službe,
- stopnjo potreb in sposobnost prilagajanja poslovnega sistema,
- potrebo po utemeljevanju in priučevanju ljudi, ki morajo sprejeti nov način dela.

NAČIN DELA

Funkcija organiziranja je izrazito kreativnega pomena, zato ni mogoče postaviti in točno definirati načina dela. Zato pa se priporoča naslednja sistematika:

- spoznavanje »slabih točk« poslovnega sistema,
- spoznavanje z rešitvami, ki so poznane v teoriji in aplicirane v praksi,
- izbor optimalne variantne rešitve in študij njenih posledic na delo drugih služb,
- izdelava organizacijskih navodil za nov način dela,
- obvestiti vse, ki jih sprememba tangira,
- posvetovanje in zbiranje dopolnilnih predlogov s strani izvajalcev,
- priprava dokumentov in uvajanje izvajalcev,
- lansiranje novih postopkov in nove dokumentacije,
- kontrola izvajanja organizacijskih navodil in preverjanje funkcionalnosti.

Posebno pozornost je pri tem delu potrebno posvetiti:

- načinu prikazovanja koristnosti in smiselnosti novega načina dela izvajalcem, vodstvu in organom upravljanja,
- parlamentarizmu v predlaganju in osvajanju ter prilagajevanju, ki so pogojene s specifičnostmi,
- disciplini izvajanja sprejetih rešitev.

PODROČJE DELA

Kot služba, katere osnovna dolžnost je sistemska koordinacija vseh funkcij v poslovnem sistemu ter zagotovitev skladnosti vsebine in oblike njihovega poslovanja, deluje organizacijska služba na naslednjih področjih:

- definiranje vsebine dela — tehnologije — v vseh službah, ki obdelujejo podatke,
- definiranje sistemskih rešitev, ki povezujejo posamezne službe ali področja kot
- sisteme označevanja ali šifriranja,
- sisteme kalkuliranja ali obračunavanja,
- sisteme planiranja in planskega koordiniranja,
- sisteme zbiranja in analiziranja podatkov,
- definiranje razvojnih programov glede na organizacijske zahteve,
- definiranje in koordiniranje pojmov
- vodenja,
- upravljanja.

REZULTATI DELA

Rezultati dela organizacijske službe niso niti hitro niti povsem točno merljivi, vendar pa morajo biti vnaprej zajeti v enem od naslednjih področij:

- večji učinkovitosti ob isti količini opravljenega dela in vložnih sredstev,
- progresivnosti v intenzivnosti glede na večjo količino vložnega dela in sredstev.

Vsekakor najbolj točno merilo sta:

- uspešnejša poraba časa,
- zmanjšana ali uspešnejša poraba sredstev.

STATUS ORGANIZACIJSKE SLUŽBE

Vsebinski in kakovostni deli primeren mora biti tudi status organizacijske službe.

Prav tako kot tehnologija, organizacija in informatika, ne morejo in ne smejo biti predmet manipuliranja, izigravanja ali samovolje.

Poslovna sistematika predstavlja v poslovnem sistemu zakonik, katerega

- kršenje predstavlja disciplinski postopek,

- sprememba se izvaja z upoštevanjem vseh samoupravnih in tehnokonomskih vidikov.

Vse spremembe, dopolnila, izdaja novih ali likvidacija starih

- organizacijskih navodil,
- dokumentov,
- sistemskih rešitev,

se morajo izvajati preko organizacijske službe po standardnem postopku.

ZAKLJUČEK

Organizacija, organizacijska navodila, postopki dela, nosilci podatkov, podatki, način obdelave, ugotavljanje medsebojne obveznosti, itd., so le nekateri elementi dela organizacijske službe, vendar so tako interdisciplinarni, da od organizacijske službe ni mogoče pričakovati najboljših rešitev za vsa področja.

Prav tako bi se morali zavedati pravila, da je organizacijska služba le koordinator in projektant sistemov in modelov, da pa predstavljajo mikroorganizacijske rešitve, način dela, pripomočki za delo, notranja tehnologija, še nadalje predmet poznavanja in znanja posameznih strokovnjakov — specialistov in izvajalcev s posameznih področij.

Zoran Kriter

DO Notranja trgovina TOZD Transport Žalec

Rezultati poslovanja v TOZD Transport so od začetka obstoja TOZD od leta 1979 do danes zadovoljivi in vzpodbudni. Začetki poslovanja TOZD so ob reorganizaciji, posebno pa v začetku stabilizacije zahtevali vrsto sprememb in ukrepov v organizaciji dela, poslovnih politiki, urejanju samoupravnih aktov, pravilnikov in programov, s katerimi bi zadostili izpolnjevanju resolucijskih načel in izvajanju stabilizacijskih programov.

Namen in obstoj TOZD Transport je v DO Notranja trgovina opredeljen jasno. Predstavlja realizacijo prometa v sami DO Notranja trgovina približno 30 odstotkov prometa, ca. 5 odstotkov v ostalih OZD v SOZD Hmezad, ostalo je ustvarjen promet z zunanjimi poslovnimi partnerji. Osnovni cilj naših prizadevanj in načrtov temelji v obvladovanju odvoza in dovoza tovora ob organizaciji prevozov za SOZD Hmezad Žalec. Kapaciteta nosilnosti in ustrezajoče nosilnosti vozil lastnega avtoparka ne ustreza pogojem prevoza žitaric. Razmišljanja v namenske investicije ustrežnejših vozil so samo naša iluzija, za katero ni poslušna ob večkratnem povečanju prometa blaga v zadnjih letih in to ob dejstvu, da se milijarde dinarjev izteka iz lastnega prihodka in odvajaja različnim špediterjem po celi Jugoslaviji. Enak, oziroma podoben položaj je v celi občini Žalec, saj smo tako mi in »Avto-prevoz« Šempeter več zaposleni izven žalske občine, v občini pa zunanji špediterji. Možnosti za vključevanje so minimalne zaradi neneotnega nastopanja, neprimerne investiranja in nepravilnega gledanja na organiziranje in razvoj prometne dejavnosti v žalski občini. Splošna problematika na področju naše dejavnosti je v kratkem opisu popolnoma enaka problemom, s katerimi se srečujejo

vse OZD, ki se ukvarjajo z javnimi prevozi. Hitro naraščanje stroškov, predvsem pri rezervnih delih, gumah in gorivu, lahko vsako OZD, ki se ukvarja s to dejavnostjo, postavi v zelo neugoden položaj. V naši TOZD smo z načrtnim varčevanjem, nabavo vozil in izkoriščanjem vozil uspeli omejiti stroške na minimum. Novi zakonski predpisi o temeljnih varnostnih cestnega prometa prinašajo nove obveznosti, odgovornosti in probleme. Omejitve kadrovanja, limitiranja dnevnic itd. so v nasprotju z zakonsko zahtevo Zakona o temeljnih varnostnih cestnega prometa in upoštevanje tega pomeni kršitev resolucijskih načel, katerega je v teh primerih neizogibna.

Poslovanje TOZD Transport je v primerjalnih podatkih z letom 1979 in 1980 izraženo in podkrepljeno z vzpodbudnimi številkami.

Planske obveznosti v letu 1981 smo zastavili zelo smelo in jih do sedaj izpolnjujemo zelo uspešno v celoti. Od planiranega celotnega prihodka 35,015.000 din smo že v prvem trimesečju dosegli 9,730.020 din, planirani dohodek 15,000.000 pa 1,717.468, čisti dohodek 9,496.000 din pa 1,147.821 din.

Ob ugotovitvi, da smo ob prvem trimesečju po dinamiki planirali minimalen ostanek čistega dohodka, smo lahko z doseženim več kot zadovoljni.

Jože Jurak

ZADNJA VEST

Delavci Minerve so se na referendumu 17. VI. 1981 odločili za pristop k SOZD Hmezad.

KORISTNI RAZGOVOR

V začetku junija so se sestali predstavniki SOZD Merx in SOZD Hmežad. Ugotovili so, da je sodelovanje med obema SOZD plodno, kar se odraža v boljši preiskrbljenosti tržišča celjske regije z živilskimi proizvodi, sovlaganju v mlekarstvo, usklajevanju investicij, razvijanju klavniško predelovalne industrije, enotnih nastopih in drugod.

Kmetijska živilska razvojna skupnost Slovenije

Ukrepi za uresničitev razvoja kmetijstva

Odlomek iz programa dela za 1981. leto

Razvojna politika na področju kmetijstva, ribištva in živilske industrije v letu 1981 temelji na usmeritvah in okvirnih nalogah ter ciljih, ki so zajeti v sporazumu o temeljih srednjeročnega plana razvoja kmetijstva, ribištva in živilske industrije. To hkrati tudi pomeni nadaljevanje izvajanja sprejete družbeno-ekonomske usmeritve in dolgoročnega programa razvoja kmetijstva.

Nosilci tako zasnovane usmeritve razvoja so družbeni kmetijski obrati, kmetijske zadruge, kot nosilci organizirane kmetijske proizvodnje pri kmetih ter v skupnostih. Pri tem je združevanje zemlje, dela in sredstev ne samo proizvodni, temveč tudi družbeno-ekonomski smoter nadaljnjega razvoja odnosov na vasi.

Ne glede na težave, s katerimi se bomo srečevali pri uresničevanju programa razvoja kmetijstva, ribištva in živilske industrije, tako pri zagotavljanju investicijskih sredstev, kakor tudi pri nabavi ustrezne opreme, morajo biti naši napori usmerjeni v to, da izpolnimo sprejete naloge in tako dosežemo postavljene cilje. Zlasti si bomo morali prizadevati, da bomo kmetijska zemljišča ustrezno izkoriščena, skladno s sprejetimi programi setve, tako v družbenih kmetijskih obratih, kakor tudi na zemljiščih v lasti. (»Kmetije, ki uživajo z ustavo določene lastniške pravice na obdelovalnem zemljišču, imajo pravico in dolžnost izkoriščati to zemljišče za pospeševanje kmetijske proizvodnje v lastnem interesu in v interesu socialistične skupnosti.

Na podlagi tako opredeljenih ciljev, je treba pri razvoju kmetijstva upoštevati naslednja izhodišča:

— Pridobivanje obdelovalnih površin, zlasti pa povečanje zemljišč v družbenem kmetijstvu, z nakupom ali melioracijami, je prvenstvena naloga v tem srednjeročnem obdobju (10.000 ha odkupa, 15.000 ha melioracij). Za uresničitev plana pridobivanja obdelovalnih zemljišč bo treba nadaljevati melioracije, zlasti na tistih območjih, ko so za kmetijsko proizvodnjo, zlasti pridobivanje žit, krmnih rastlin, oljnic in sladkorne pese najpomembnejša.

Kmetijske organizacije bodo v sodelovanju s kmetijskimi zemljiškimi skupnostmi odkupile vsa razpoložljiva zemljišča za povečanje lastnih zemljiških kompleksov, kakor tudi za združevanje zemlje dela in sredstev v okviru proizvodnih skupnosti, oziroma za skupna vlaganja in proizvodnjo kmetijske organizacije in združenim kmetom. Za naložbe se bodo zagotovila nepovratna sredstva. Melioracije kmetijskih zemljišč v lastnini se bodo izvajale v okviru proizvodno-melioracijskih skupnosti, vlaganje nepovratnih sredstev pa šteje kot naložba kmetijske organizacije, s katero združeni kmet sodeluje.

*

— Urejanje nasadov je treba, ob upoštevanju tehnološko-tehničnih osnov in ustrezne rabe zemlje, usmerjati na družbene kmetijske obrate, ki imajo to proizvodnjo organizirano na večjih kompleksih in ustrezne

kadre, ter zagotovljeno prodajo. Na zemljiščih združenih kmetov se trajni nasadi lahko urejajo, če so na podlagi projekta zasnovani kot skupni nasadi v okviru posameznih skupnosti. Zaradi skladnejšega razvoja sadjarstva, vinogradništva in hmeljstva je treba zagotoviti kvalitetni (sortno in zdravstveno neoporečni) sadilni material iz proizvodnje, ki so jo kmetijske organizacije dogovorile s proizvajalci sadilnega materiala, v okviru poslovnih skupnosti.

*

— V razvoju govedoreje je treba dati prednost vzreji mesnomlečnih pasem. S tem v zvezi je prireja mesa in mleka na pretežno lastni pridelani krmi pogoj in prvenstvena naloga pri nadaljnjem razvoju govedoreje.

Krediti za naložbe v razvoj govedoreje združenih kmetov in v skupnostih se lahko odobravajo le, če gre za prirejo mesa v hribovitih predelih.

Z namenom, da pospešimo razvoj v govedoreji, bo treba na podlagi izdelanega programa vzreje plemenskih živali, podpreti prizadevanja za nadaljnjo izgradnjo vzrejnih centrov (selekcij, osemenjevanje), ob upoštevanju sodobnih dosežkov na tem področju.

*

— Omogočiti, ob enakih pogojih kot za govedorejo, graditev ustreznih in ekonomičnih objektov potrebnih za razvoj ovčereje ter urejanje pašnikov, zlasti v planinskih in kraških predelih, tako v družbenih obratih, kakor tudi na zemljiščih v lastnini združenih v skupnostih.

*

— Prireja svinjskega mesa bo temeljila na povečanju in modernizaciji nekaterih obstoječih in graditvi novih pitališč ter objektov za vzrejo plemenskih svinj.

Krediti za gradnjo (rekonstrukcijo, adaptacijo ali novogradnjo) objektov za prirejo svinjskega mesa se lahko odobravajo le v primerih, če je osnovna krma zagotovljena bodisi iz lastne ali na temelju dolgoročnega povezovanja dogovorjene proizvodnje.

*

— Proizvodnja perutninskega mesa in jajc se naj razvije v skladu z možnostmi prodaje, na podlagi izvoza pridobljenih deviznih pravic zagotovljenim uvozom reprodukcijskega materiala, ter s proizvajalci dogovorjene dolgoročne dobave osnovne krme. Perutništvo se šteje kot dopolnilna dejavnost združenega kmeta, ki mu je kmetijstvo osnovna dejavnost v obsegu, ki je opredeljen v investicijskem programu ureditve kmetije, usmerjenega praviloma v prirejo mleka ali govejega mesa.

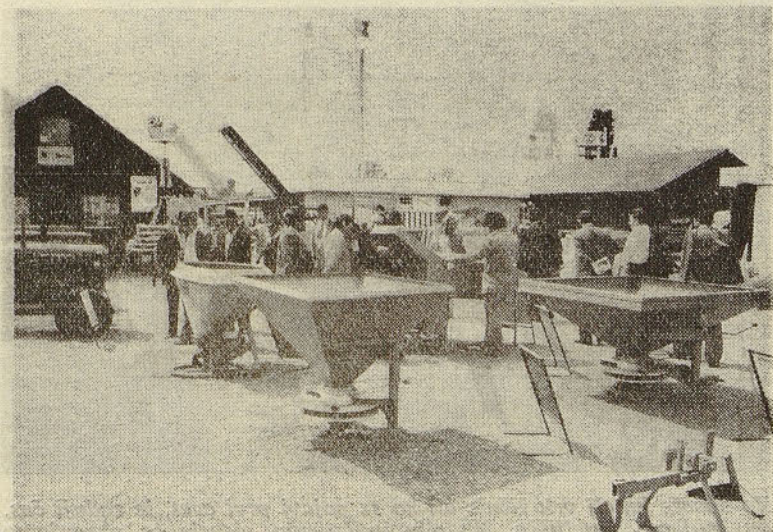
*

— Vzreji konj, pomembnih tako z gospodarskega kakor tudi narodnoobrambnega vidika, zlasti za plemo bo posvečena posebna pozornost. V ta namen se bo zlasti v programih za ureditev kmetij upoštevala raba konj.

*

— Razvoj pridelovanja vrtnin, tako za porabo kakor tudi za predelavo, je pomembna naloga družbenih vrtnarskih obratov in organizacij združenih kmetov, zlasti na območjih večjih potrošnih središč, v območjih z ugodnimi klimatskimi pogoji oziroma, kjer so za pridelovanje vrtnin naravni toplotni viri.

V ta namen bodo za tovrstno proizvodnjo zagotovljena sredstva za potrebno opremo in objekte za vzgojo sadik ter ustrezno pripravo obdelovalnih zemljišč.

Razstavni prostor SOZD Hmežad Zalec na novosadskem spomladanskem sejmu je bil dobro obiskan

Večje vključevanje kmetov v organizirano tržno proizvodnjo, zlasti z združevanjem zemlje, dela in sredstev med seboj ter v okviru organizacij združenih kmetov, je najpomembnejša naloga na katerem temelji nadaljnji razvoj kmetijske proizvodnje v kooperaciji. Upoštevajoč posebnosti kmetijske proizvodnje pri združenih kmetih, zlasti glede odnosov, ki naj zagotavljajo materialno sigurnost in pobudijo interes kmeta za vključitev v organizirano tržno proizvodnjo, je treba povezovanje združenega kmeta prilagoditi tem posebnostim.

Splošna usmeritev kmetijske proizvodnje, ki je podana v temeljnih ciljih razvoja, bodo upoštevali tudi financerji investicijskih naložb. Zato se bodo sredstva iz kreditov bank in iz združenih sredstev razvojne skupnosti usmerjala zlasti za nasade in nakup večje kmetijske mehanizacije preko proizvodnih skupnosti, osnovnih v skladu z zakonom o združevanju kmetov. Nosilci kreditov za naložbe v skupne nasade, kmetijsko mehanizacijo in druge naložbe skupnosti so organizacije združenih kmetov, katerih del je skupnost. Razvoj govedoreje in svinjereje pri združenih kmetih lahko temelji le na proizvodnji osnovne krme na zemlji, ki jo kmet (v skladu s predpisi) lahko obdeluje. Organizacijam združenih kmetov, ki s skupnostmi kmetov ali združenimi kmeti skupno vlagajo sredstva zaradi skupne proizvodnje, bo omogočeno namemanje kreditov za nakup kmetijskih zemljišč in za vlaganje za druge skupne objekte, kot njihov delež v skupni proizvodnji.

Perutninarstvo in svinjereja se štejejo praviloma kot dopolnilna proizvodnja združenega kmeta. V teh primerih gre za izrabo obstoječih objektov združenega kmeta. Če gre v perutninarstvu in svinjereji za osnovno dejavnost kmeta ali rejo na podlagi pretežno kupljene krme, se take naložbe kreditirajo le v primerih skupne proizvodnje in vlaganj, dogovorjene z organizacijo združenih kmetov. To ne velja v primerih, ko gre za proizvodnjo in naložbe združenih kmetov na hribovitih ali gozdnatih predelih.

Skupna proizvodnja in naložbe v okviru skupnosti in združevanje v skupno proizvodnjo zadruga z gospodarjenjem na zemlji kmeta (kooperacija s kmetom), temelji na sporazumu-pogodbi o skupno dogovorjeni (programirani) proizvodnji, vlaganjih in urejenih dohodkovnih odnosih. Nosilci takih odnosov so kmetijske zadruga in druge oblike združevanja kmetov.

Socialna varnost združenih kmetov

Ob pripravi dokumentov za srednjeročno obdobje 1981—1985 se je Zadruga zveza vključila tudi v javno razpravo o osnutkih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti, in sicer glede položaja združenega kmeta v nadaljnjem razvoju sistema socialne varnosti. Socialna varnost je sestavni del družbene reprodukcije. Zato mora kmet iskati večjo socialno varnost v trajnejših in intenzivnejših oblikah združevanja dela, zemljišč in drugih sredstev na podlagi večje produktivnosti in večjega dohodka. Po drugi strani pa sistem socialne varnosti vpliva tudi na doseganje boljših proizvodnih rezultatov. Neugodna starostna struktura aktivnega kmečkega prebivalstva, ki se s postopnim odhajanjem ljudi s kmetij še slabša, resno otežuje izpolnitev zahtevnih dogovorjenih in načrtovanih nalog v kmetijstvu. Zaradi tega bo v tem srednjeročnem obdobju potreben korenit premik v smeri izenačevanja socialnih pravic in obveznosti združenih kmetov in delavcev. To je tudi edini način, da bomo zadržali mlade, delovno najbolj sposobne ljudi v kmetijstvu.

V razpravah je bilo največ pozornosti namenjeno socialni varnosti združenih kmetov v primeru starosti in invalidnosti. Poudarjeno je bilo, da pri odpravi načela »ena kmetija ena pokojnina« in drugih omejitvenih določb zakona o starostnem zavarovanju kmetov, ne gre za širjenje pravic, temveč za usklajitev zakona z ustavo in zakonom o združenem delu. Ustavno načelo je, da ima kmet oziroma član njegovega gospodarstva, ki se ukvarja s kmetovanjem pravico do socialne varnosti na podlagi osebnega dela in lastnega prispevka. V zvezi s tem je Ustavno sodišče SR Slovenije že opozorilo Skupščino SR Slovenije na vprašanje ustavnosti nekaterih sistemskih načel starostnega zavarovanja kmetov in z odločbo ugotovilo, da je neskladna z ustavo zakonska določba, po kateri je pravica zavarovanja do kmečke starostne pokojnine odvisna od statusa njegovega družinskega člana.

Na podlagi teh pripomb ustavnega sodišča je bil sprožen postopek za revizijo celotnega sistema starostnega zavarovanja kmetov.

Stališče Zadruga zveze je bilo, naj bi se združeni kmetje v čim večjem številu vključevali v delavsko pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Zato bi bilo potrebno proučiti možnost obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja združenih kmetov. Seveda je treba pri tem razrešiti vrsto predhodnih vprašanj, zlasti pa odstraniti tiste vzroke, ki že sedaj ovirajo združene kmeta pri večjem vključevanju v to zavarovanje. Tu gre predvsem za vprašanje doseganja ustreznega (najmanj minimalnega) osebnega dohodka, ki bi združenemu kmetu še zagotavljal ekonomsko in socialno varnost. Nadalje predstavlja pomembno oviro za večje število delavsko zavarovanih združenih kmetov dolžnost dvojnega plačevanja prispevkov: v primeru, da živi na kmetiji kmečki starostni upokojenec, mora združeni kmet, ki se je pokojninsko in invalidsko zavaroval, plačevati poleg prispevkov za svoje, delavsko zavarovanje, še prispevek za starostno zavarovanje.

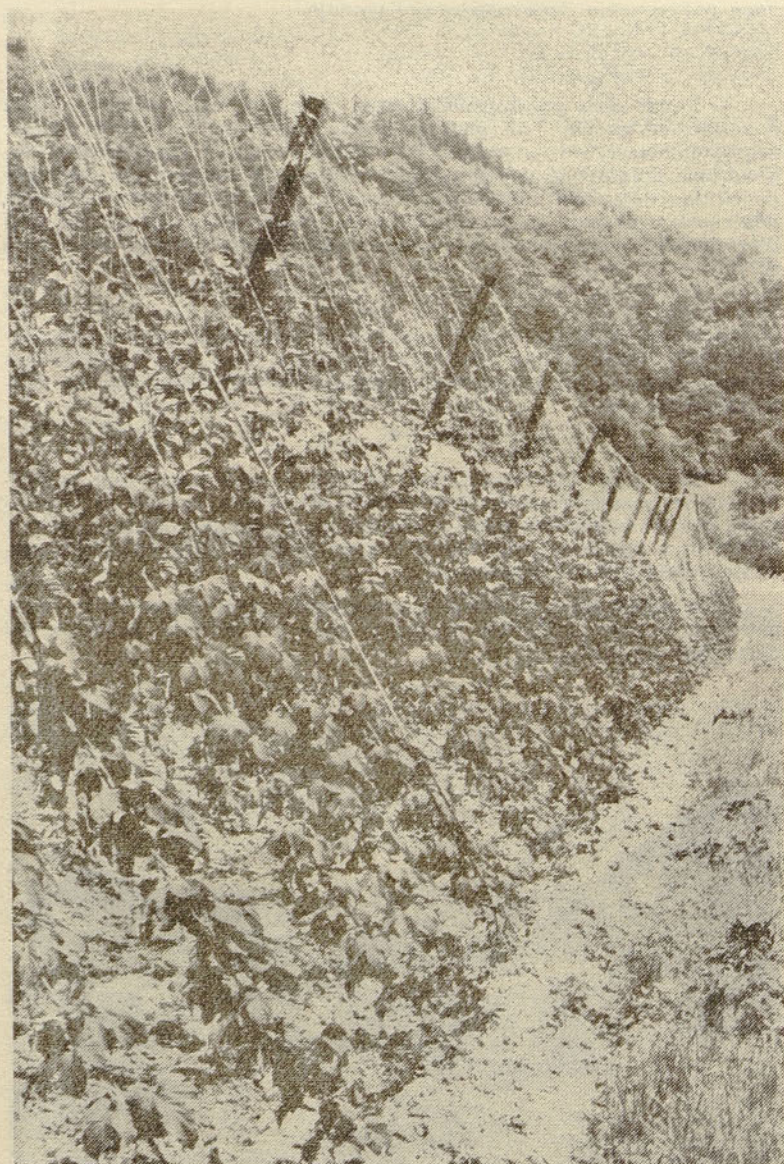
Število pokojninsko in invalidsko zavarovanih združenih kmetov v Sloveniji prikazuje tabela:

Območna delovna enota (region. skup.)	Vstop v zavar. pred 55. letom starosti			Vstop v zavar. po 55. letu starosti		
	še vedno aktivni skupaj	že upok. skupaj	od tega borci NOV	še vedno aktivni skupaj	že upokojeni skupaj	od tega borci NOV
Celje	590	99	23	14	212	130
Nova Gorica	401	148	142	18	653	629
Koper	270	250	230	70	485	450
Kranj	406	122	63	6	154	62
Ljubljana	512	260	14	3	271	217
Maribor	184	31	9	10	43	23
Murska Sobota	45	3	3	22	59	8
Novo mesto	67	21	14	11	21	13
Ravne	169	60	43	13	101	43
Skupaj	2.644	989	541	167	1.999	1.575

Podatki za Koper in Gorico so po starem stanju, ker novih še nimamo.

Tistim kmetom, ki zaradi starosti, invalidnosti in podobnih razlogov niso sposobni za intenzivnejše združevanje dela in sredstev in doseganje ustreznega dohodka na tej podlagi, pa naj bi bila socialna varnost zagotovljena na podlagi njihovega minulega dela (in tudi združevanja v zadrugah). Pomembno vlogo pri ugotavljanju socialne varnosti kmetov in ohranitvi kmetijskih zemljišč v proizvodni funkciji bo imelo tudi preživitveno varstvo.

Zadruga zveza Slovenije

Ko doseže hmelj vrh žičnic ali ko se pojavi prvi cvet, je zadnji čas, da osujemo hmeljišča. Nadalje uničujemo plevle in ohranjamo vlago v tleh le s plitvim kultiviranjem. V juniju je hmelj hitro rasel, tudi do 23 cm na dan. Kaže dobro in nadejamo se dobre letine. Vendar — do obiranja je še daleč

Izvršni svet Skupščine občine Žalec je na podlagi drugega odstavka 2. člena Odredbe o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih in drugih preiskav v letu 1980 (Uradni list SRS, št. 33/80 in 236. člena Statuta občine Žalec (Uradni list SRS, št. 19/78, 34/79, 9/80, 14/80 in 16/80) na seji dne 23. 4. 1981 sprejel

Odredbo

o ukrepih za preprečevanje in zatiranje kužnih bolezni

1. člen

Zaradi preprečitve oziroma ugotovitve v tej odredbi navedene živalske kužne bolezni, mora veterinarska postaja Žalec opraviti v letu 1981 ukrepe ugotavljanja, odkrivanja, preprečevanja in zatiranja kužnih bolezni.

22. člen

Veterinarska postaja Žalec mora pripraviti predlog programa preventivnih ukrepov v letu 1981 in ga predložiti za veterinarsko inšpekcijo pristojnemu občinskemu upravnemu organu.

3. člen

Veterinarska postaja Žalec je dolžna pred vsakim začetkom izvajanja ukrepov iz te odredbe o tem obvestiti občinski organ veterinarske inšpekcije. O opravljenem delu mora poročati na predpisanih obrazcih.

4. člen

Preventivna cepljenja morajo biti opravljena tolikokrat, kolikokrat je potrebno, da so živali stalno zaščitene.

5. člen

Veterinarska postaja Žalec, ki opravlja preventivna cepljenja ali diagnostične preiskave, mora voditi evidenco o datumu preiskave, imenu in bivališču posestnika živali, o opisu živali, o proizvajalcu cepiva, o serijski in kontrolni številki cepiva ter o rezultatu cepljenja in preiskave.

Veterinarska postaja Žalec mora spremljati zdravstveno stanje živali po uporabi biološkega preparata in o tem obveščati občinski organ veterinarske inšpekcije.

6. člen

Preventivno cepljenje psov proti steklini je obvezno za vse pse stare več kot štiri mesece.

Pse je treba cepiti proti steklini z vakcino, ki ima dovoljenje pristojnega zveznega organa.

7. člen

Preventivno cepljenje kokoši, piščancev, brojlerjev in puranov proti atipični kokošji kugi mora biti opravljeno:

- v perutninskih obratih organizacij združenega dela,
- v naseljih, kjer so perutninski obrati organizacij združenega dela ali večje reje individualnih rejcev piščancev,
- v obratih individualnih rejcev piščancev, kjer pomeni reja perutnine pomembnejšo gospodarsko dejavnost,
- v obratih individualnih rejcev, ki proizvajajo v kooperaciji z organizacijo združenega dela.

Cepljenje iz prejšnjega odstavka mora biti opravljeno z živo ali mrtvo vakcino proti atipični kokošji kugi. Vakcina mora biti pripravljena iz priznanih virusnih sevov po splošno priznani metodi. Cepljenje je potrebno opraviti na način, ki ga za posamezno vakcino določi proizvajalec.

8. člen

Proti prašičji kugi je treba preventivno cepiti prašiče v tistih gospodarstvih, ki imajo deset in več plemenskih svinj oziroma najmanj 50 pitancev. Proti tej bolezni morajo biti prašiči, ki se hranijo s pomijami ali odpadki živalskega izvora ne glede na njihovo število, zaščiteni.

9. člen

Proti slinavki in parkljevki je treba preventivno cepiti osnovno govejo čredo delovne organizacije Hmezad — Kmetijstvo Žalec — Temeljne organizacije združenega dela Petrovče — delovne enote Govedoreja.

Preventivno cepljene iz prejšnjega odstavka je potrebno opraviti s polivalentno AOC vakcino.

10. člen

V letu 1981 mora biti opravljena tuberkulinizacija v najmanj 40 odstotkih gospodarstev, ki imajo goveda.

Najprej je treba tuberkulinizirati goveda v naseljih, kjer so bila s peto splošno tuberkulinizacijo ugotovljena tuberkulozna goveda ter pozitivni ali sumljivi reaktorji na tuberkulin.

Tuberkulinizirati je treba tudi osnovno govejo čredo delovne organizacije Hmezad — Kmetijstvo Žalec — Temeljne organizacije združenega dela Petrovče — delovne enote Govedoreja.

11. člen

Glede na brucelozo je treba preiskati enkrat letno:
— krave z mlečno obročkasto preizkušnjo v hlevih individualnih proizvajalcev,

— osnovno govejo čredo delovne organizacije Hmezad — Kmetijstvo Žalec — Temeljne organizacije združenega dela Petrovče — delovne enote Govedoreja s serološkim pregledom krvi.

12. člen

Na govejo levkozo je treba pregledati krave v hlevu v Založah in v Vrbju last Hmezad — Kmetijstvo Žalec — Temeljne organizacije združenega dela Petrovče — delovne enote Govedoreja.

13. člen

Plemenjake v prirodnem pripustu je treba preiskati enkrat letno na mehurčasti izpuščaj pri govedu (IBR/IPV).

14. člen

Čebelje družine, ki so bile na paši v drugih republikah, je treba pregledati na varcatozo. Vzorce zimskega drobirja mora odvzeti veterinarska postaja Žalec do 31. marca 1981, preiskave pa morajo biti opravljene do 30. aprila 1981.

15. člen

Na vrtoglavoost postrvi je treba v ribogojnicah pregledati enkrat letno postrvske vrste rib, ki jih organizacije ali posamezniki vlagajo, prodajajo ali prevažajo. Vzorci mladice rib morajo biti poslani v preiskavo od meseca julija naprej, vzorci tržnih rib pa, ko to odredi občinski upravni organ pristojen za veterinarsko inšpekcijo.

Na virusno hemoragično septikermijo postrvi je treba preiskati plemenske jate postrvskih rib do 15. februarja 1981.

Na spomladansko viremijo, eritrodermatitis in vnetje ribjega mehurja pri krapih je treba do 15. maja 1981 preiskati krape iz registriranih rej, ki jih vlagajo, prodajajo in prevažajo, mladice krapov pa je treba preiskati do konca leta 1981.

Vzorce rib za preiskave po tem členu vzame veterinarska postaja Žalec.

Ta odredba začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Predsednik Izvršnega sveta
Skupščine občine Žalec
Jože Jan, l. r.

Nekaj o pivu

V egiptčanskih mumijah — starih več tisoč let — so našli ostanke piva.

Grki in Rimljani pa so edini med starimi kulturnimi narodi, ki niso poznali piva.

Vikingi so pili pivo kar iz volovskih rogov.

Slovani in Anti pa so prvi začeli slastnemu zvarku iz ječmena dodajati še hmelj.

Brabantskega kneza Janeža I. — Gambrinusa imajo mnogi za očeta sodobnega varjenja piva.

Srednji vek je bil tudi na področju pivovarstva mračen. V času prohibicije (prepoved točenja alkoholnih pijač) 1920 do 1933 so v ZDA pili naskrivaj. Tedaj je bil baje največji pivovarnar Al Capone.

Najstarejša pivovarna, ki še obratuje od 1040. leta je Weihenstephan iz Freisinga.

Največja pivovarna na svetu je ameriški Auhlauser-Busch v St. Louisu.

Največje pivovarniško mesto v Evropi je Dortmund.

Najstarejša je znamenita praška pivnica pri Fleku — 1499.

V Münchenski pivnici Mathäuser stočijo na dan okoli 150.000 l piva. Tu se hkrati lahko odžeja 5.500 ljudi. Avstralsko mesto Mildura ima 87 metrske šank z 32 pipami za pivo.

Zahodni Nemci spišejo največ piva na leto — 147 l na prebivalca.

Za najboljšega pivca piva velja Londončan Peter Dowdeswel, ki je pognal po grlu 1,5 l piva v petih sekundah.

POVPREČNI HEKTARSKI PRIDELKI V SR SLOVENIJI (v stotih)

leto	pšenica	koruza
1970	22,4	31,8
1971	26,4	28,2
1972	21,0	31,4
1973	27,8	36,2
1974	29,0	35,3
1975	25,8	38,5
1976	30,1	34,1
1977	29,5	38,8
1978	25,7	34,1
1979	25,2	39,8
1980	27,3	37,8

 hmeljar

Vse za visoke pridelke! Če je treba, tudi zob za zob

ZA SMEH

— Zakaj ni na kmetih več otrok kot nekdanj?
— Ker imajo namesto hlapcev traktorje.

Vrtna polža, mati in hči, lezeta po poti. Naproti jima pride več lazarjev.

Polževka reče hčerki:
— Ne glej tja! Tam zopet prihajajo nudisti!

Delavci DSSS SOZD Hmezad pod Kaninom

Glasilo Hmeljar izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec — Ureja uredniški odbor: predsednik Tone Gubenšek, dipl. inž. kmet.; člani: Jože Brežnik, dipl. inž. kmet., Metka Vočko, Jože Sabjan, Jože Zago-ričnik, Miljeva Kač, dipl. inž. kmet. — urednica strokovne priloge za hmeljarstvo, Vili Vybihal, kmet. inž. — glavni in odgovorni urednik — Uredništvo je v SOZD Hmezad v Zalcu, Ulica Zalskega tabo-
ra 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih — Mesečna naročnina 17 din — Tisk AERO Celje — tozd grafika

Vse za proizvodnjo. Delavci skupnih služb DO Kmetijstvo (na fotografiji in SS TOZD Hmezad so pomagali TOZD Kmetijstvo Latkova vas navijati hmelj

CMI

PROBLEMSKA KONFERENCA

Osnovna organizacija ZKS v DO Celjska mesna industrija je 10. junija imela problemsko konferen-
co.

Razpravljali so o družbeno-eko-
nomskih problemih v DO in na-
logah komunistov, ki so: odločno
in vztrajno zavzemanje za uresni-
čevanje nalog ZK in sindikata,
vključevanje mladih v ZSMS in

njih pestro delo, spremljanje go-
spodarsko političnega položaja,
razvoja primarne kmetijske proiz-
vodnje, vzrokov za izgubo v poslo-
vanju, ki že nastaja tretje leto, in
števila druga vprašanja. Pri svo-
jem delu pričakujejo pomoč in so-
delovanje občinskih, medobčinskih
in republiških strokovnjakov in
družbenopolitičnih činiteljev. Vy

ŠE JE ČAS

MOŽNOST POTROŠNIŠKEGA KREDITIRANJA LETOVANJ V DOMOVIH SOZD HMEZAD ŽALEC

Na osnovi Uredbe o potrošniških posojilih Ur. list SFRJ 5/5-1981 in okrožnice HIP, ter dogovora med Hranilno kreditno službo kmetijstva in gospodarstva Žalec in SS SOZD Hmezad Žalec je možno kreditirati letovanje članov kolektiva in zdru-
žene kmete v počitniških domovih SOZD Hmezad Žalec. Kredit lahko dobijo člani kolektiva in vlagatelji na podlagi izstavlje-
nega in potrjenega računa od SOZD Hmezad Žalec za celotno ceno letovanja za dobo 6 mesev, vendar najdalje do 31. 12. 1981, po 11 odstotni obrestni meri s 40 odstotnim pologom. Vsak član kolektiva, ki želi najeti kredit za letovanje, mora v najkrajšem času vložiti prošnjo za odobritev pri svoji poslovni enoti HKS. Vse prejete prošnje obravnava in odobri kreditni odbor Poslovne enote HKS.

Marija Kroflič

MODROSTI

Čas je stari sodnik.
Svet je oder, kjer igra vsak svo-
jo vlogo.
Kdor ljubi, ni glasen. Doni le
prazen sod.
Kjer je volja, je tudi pot.

VREMENSKI PREGOVORI

MALI SRPAN
Kukavica se do Urha (4. VII.)
oglašja.
Če na Marjete dan (20. VII.) bo
deževalo, verjetno seno na trav-
niku bo ostalo.
Magdalena (22. VII.) rada joče
kot otroče.

OGLAS

Kupim dobro ohranjen primež za
seno (grajfer). Ivan Cajhen, 63313
Polzela 88.

Dr. Jože MAČEK

Svetovnogospodarski in narodnogospodarski pomen varstva rastlin

Varstvo rastlin ali fitomedicina je celota vseh prizadevanj za zmanjšanje škode ali slabšega uspevanja gojenih rastlin zaradi ne-parazitskih dejavnikov, bolezni, škodljivcev in plevelov na podlagi ustreznih znanstvenih opazovanj in na gospodaren način.

V varstvu rastlin uporabljamo različne metode: agrotehnične, fizikalne, kemične, biološke in biotehnične. Pri nas in drugod po svetu je za zdaj najbolj razširjen kemični način zatiranja bolezni, škodljivcev in plevelov. V zadnjih letih se zaradi spoznanj, da so človekovi posegi v naravo dosegli že prevelik obseg, čedalje bolj poudarja biološko zatiranje škodljivcev in tako imenovano integrirano varstvo rastlin. Vendar pa ta prizadevanja prav na področju fitomedicine niso nova. Že zdavnaj pred uvedbo kemičnih sredstev so bili znani taki za »okolje prijazni sistemi«. Biološko posebno ugodne kombinacije različnih usmerjenih ukrepov — ob opustitvi ali zmanjševanju nepotrebnih ali celo škodljivih posegov v življenjsko združbo gojenih rastlin — so namreč neredko tudi gospodarne.

Na svetu je znatno pomanjkanje hrane. Pomen varstva rastlin za svetovno gospodarstvo si najlažje ponazorimo s pregledom izgub pridelkov pri različnih vrstah gojenih rastlin zaradi bolezni, škodljivcev in plevelov v primerjavi s potencialnimi (mogočimi), od omenjenih dejavnikov nezmanjšanimi pridelki (razpredelnica 1). Take podatke moramo zaradi številnih težav pri njihovem računanju jemati le kot opozorilo za izjemno velikost obravnavanega pojava in za ohrabritev kaj bi se dalo z varstvom rastlin napraviti v prid povečanja pridelkov. To je še bolj očitno, če izgube pridelkov pri nekem posevku, npr. pri rižu, primerjamo z njegovimi hektarskimi pridelki v različnih pridelovalnih okoliših na svetu (razpredelnica 2).

Najvišji hektarski pridelek je na Japonskem, kjer so skupne izgube zaradi bolezni, škodljivcev in plevelov najnižje. Povsem drugače je v Indiji, kjer propade 57 % mogočega pridelka. Visoka produktivnost na enoto površine v intenzivnih pridelovalnih območjih na svetu ni uspeh le močno rodovitnih sort in obilnega gnojenja z rudninskimi gnojili. Tu je predvsem varstvo rastlin doprineslo k zviševanju oziroma varovanju pridelkov, kar vidimo, če primerjamo skupne izgube oziroma hektarske pridelke na Japonskem z onimi v Indiji oz. Aziji.

Če bi v nerazvitih deželah uspelo zmanjšati izgube pridelkov, bi zagotovili hrano za več sto milijonov ljudi. Po ocenah svetovne organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO) še sedaj okoli 60 % svetovnega prebivalstva ni ustrezno prehranjenega. Prebivalstvo se je do letos (1980) povečalo na 4,4 milijarde ljudi. Za zagotovitev sedanje nezadostne prehrane bi bilo potrebno povečanje pridelkov za 50 % v primerjavi z letom 1963, kar pa žal ni doseženo. Pereče prehrambeno stanje kažejo tudi svetovne zaloge hrane, ki naglo padajo. Po drugi svetovni vojni so zaloge zadoščale še za pol leta, sedaj pa le še za nekaj tednov.

Če si ponazorimo še izgube zaradi bolezni, škodljivcev in plevel v rastlinski proizvodnji pri nas bomo videli, da gre za ogromne zneske. Ta naj nam bo spodbuda, da bi te izgube z ustreznimi varstvenimi ukrepi kar se da zmanjšali. Na podlagi desetletnih povprečnih pridelkov v obdobju 1955—1964 in proizvodnih cen iz leta 1964 smo namreč za Slovenijo pri 40 vrstah najpomembnejših gojenih rastlinah ugotovili 25 milijard starih din izgub letno, za Jugoslavijo pa pri 44 vrstah omenjenih rastlin 278 milijard starih din.

Kakor more varstvo rastlin, kot smo prikazali, pripomoči k povečanju pridelkov, kar je posebej pomembno za nerazvite dežele, pa ima v visokorazvitih državah lahko tudi manj ugodno stran. Pripomore lahko k preobilnim pridelkom (hiperprodukciji) in s tem k zniževanju njihovih cen. S tem bi lahko kmetijstvo kot panoga v celoti iztržila manj kot brez varstvenih ukrepov, kar bi pomenilo, da bi varstvo rastlin lahko sploh opustili. Toda temu ni tako, ker se varstvo rastlin povsod čedalje bolj širi. Na narodnogospodarski (makroekonomske) ravni si vsaka država prizadeva, da bi imela dovolj pridelkov iz lastnega območja in po kar se da nizkih cenah. Tega brez varstva rastlin ni moč doseči. Pa tudi posameznega pridelovalca razmere na trgu neusmiljeno silijo v varstvo posevkov in nasadov. Posamezen pridelovalec dejansko s svojo skromno ponudbo ne more vplivati na cene. Poizkušati mora z visokimi pridelki ob danih cenah doseči za sebe čim boljši pridelovalni uspeh.

POMEN VARSTVA RASTLIN ZA POSAMEZEN KMETIJSKI OBRAT

Varstvo rastlin je od njegove uvedbe dalje najbolj razširjeno v intenzivnih nasadih (vinogradih, trsnicah, sadovnjakih, drevesnicah, hmeljiščih) v vrtnarstvu in pri nekaterih poljščinah, kjer so z njim varovali rastline pred boleznimi in škodljivci in je od njega bil odvisen obstoj posameznih panog npr. hmeljarstvo in vinogradništvo. V zadnjih dveh desetletjih pa postaja čedalje pomembnejši produkcijski dejavnik v vseh posevkih in nasadih, zlasti zato, ker se v njegovem okviru zatirajo tudi pleveli. Čeprav je delež stroškov za varstvo rastlin v strukturi lastne cene sorazmerno skromen v primerjavi z drugimi postavkami, npr. stroški za rudninska gnojila, pa vseeno iz leta v leto narašča. Leta 1964 je znašal delež stroškov za varstvo rastlin v strukturi lastne cene pri nekaterih poljščinah

Ded in vnuk v hmeljišču. Tako se prenašajo iz roda v rod znanje, izkušnje in ljubezen ter se ohranja tradicija

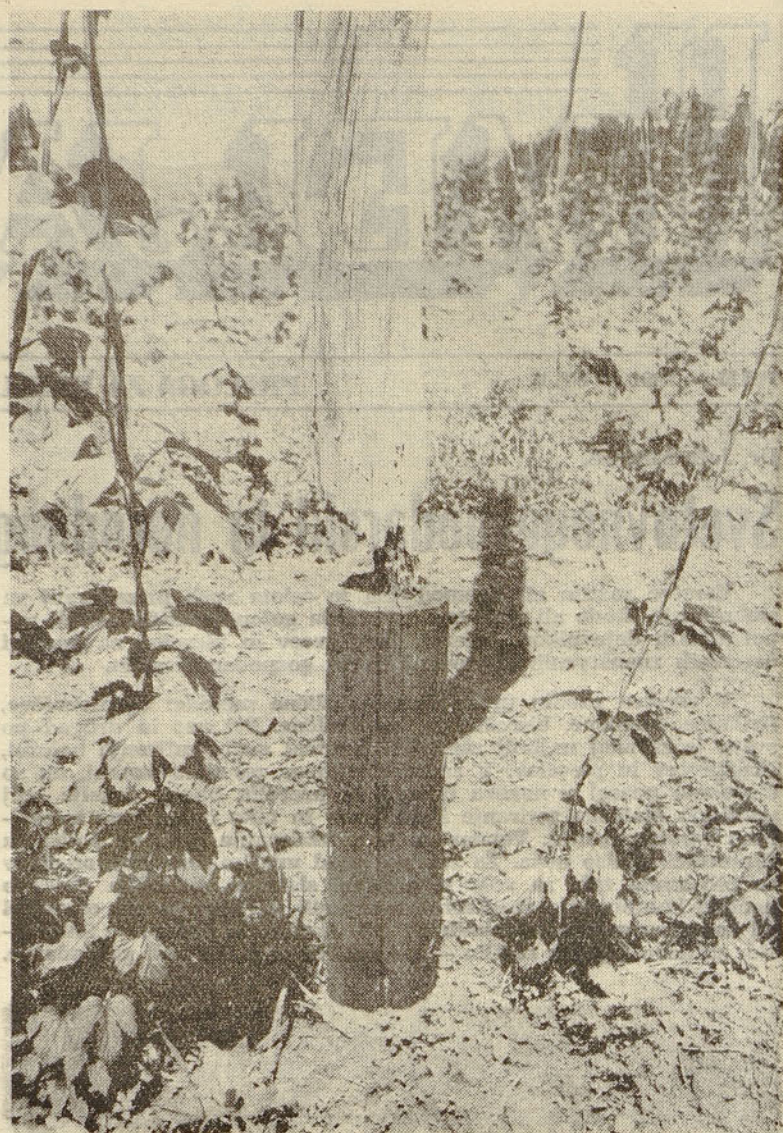
oz. sadja v Sloveniji od 1,5 do 28,9 %. Dokler se je v okviru varstva rastlin skrbelo le za preprečevanje pojavov bolezni in škodljivcev so bili varstveni ukrepi sicer zelo pomembni, vendar vseeno ob robu, ni se jih dalo posebej vključiti v celovito agrotehniko.

S širjenjem delovanja tudi na zatiranje plevelov pa je dobila močne obratoslovne vplive.

V vseh deželah, ki so bodisi že gospodarsko razvite, ali pa žele to doseči, je nujno potrebno pri pridelovanju rastlin zmanjšati porabo človeških delovnih moči, ker jih preprosto ni moč več dobiti ali pa so predrage za menjalna razmerja, kakršna vladajo med kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki. Zlasti veliko delovnih moči je bilo potrebno za zatiranje plevelov za okopavanje in pletjem. Temu se da v velikem obsegu odpomoči z uporabo herbicidov. Nekaterih poljščin, npr. sladkorne pese, zaradi velike porabe delovnih moči sploh v sedanjosti ne bi mogli več pridelovati, če ne bi bilo herbicidov in dragih postopkov, ki olajšujejo njeno gojitev. Z varstvenimi postopki neposredno ne povečujemo pridelkov, preprečujemo le njihovo zmanjšanje zaradi bolezni, škodljivcev in plevelov. Na koncu koncev pa je vseeno ali z rodovitnejšimi sortami, obilnim gnojenjem in podobno zvečujemo pridelek ali pa ga z varstvom rastlin zmanjšujemo. Važen je ugoden končni uspeh. Tega pa v večini primerov ne moremo doseči brez varstva. Ker pa z obsežnim varstvom rastlin začnemo navadno tedaj, ko so bila opravljena vsa dela s pripravo zemlje, setvijo, saditvijo in podobno, razen pravila pridelkov z varstvenimi ukrepi, varujemo tudi predhodna finančna vlaganja. Zato je varstvo rastlin tudi s finančnega vidika zelo pomembno.

Za zatiranje pomembnih bolezni, škodljivcev in plevelov so na voljo ustrezna kemična sredstva. Tehten problem pa je zlasti pri zatiranju bolezni in škodljivcev kdaj jih kaže uporabljati, z drugimi besedami kakšni so kriteriji za odločanje o uporabi omenjenih sredstev, da bodo rezultati najugodnejši. Seveda so pri tem zelo pomembne razvojne faze gostiteljskih rastlin, bolezni in škodljivcev ter ekološke razmere. Zelo dragocene so tudi lastne izkušnje. Kot orientacija za odločanje o zatiranju pa nam lahko zlasti pri škodljivcih služijo njihova kritična števila (na list, rastlino in podobno), oziroma iz njih izpeljani pragovi gospodarske škode, čeprav oboji nimajo splošne veljave.

Sodobni pridelovalci rastlin, bodisi poljedelci, sadjarji, vinogradniki, so že zdavnaj spoznali, da je od varstva njihovih posevkov ali nasadov v veliki meri odvisen pridelek po količini in kakovosti. Zato se trudijo, da bi rastline varovali kar se da dobro. Kakor je to nujno, saj posamezen pridelovalec ne more vplivati na cene svojih pridelkov in si na gospodarski uspeh vpliva le z njihovo količino in kakovostjo — pri čemer so varstveni ukrepi odločilno udeleženi — pa se vendar včasih zdi, da pri teh postopkih pretiravajo. To pa je gospodarsko nepotrebno in z vidika varstva okolja nezaželeno. Enako kot je tudi preskromna, je tudi preštevilna izvedba varstvenih ukrepov škodljiva za kmetijske obrate. Najti je potrebno pravo mero.

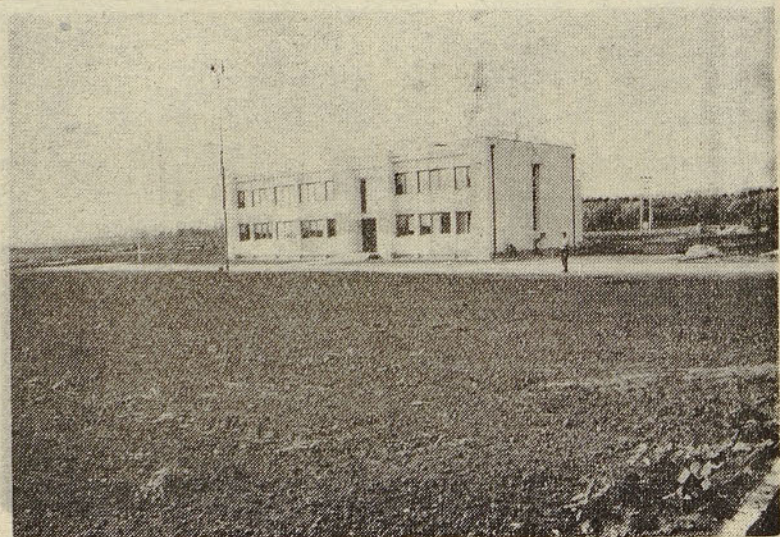
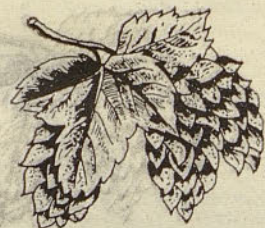
Iznajdljivost. Del droga v zemlji je strohnel, nadomestili so ga z novim delom

Razpredelnica 1: Izgube pridelkov zaradi bolezni, škodljivcev in plevelov v odstotkih možnega (potencialnega) svetovnega pridelka

Posevki oz. nasadi	Izgube v % zaradi			Skupne izgube v %
	škodljivcev	bolezni	plevelov	
Pšenica	5,0	9,1	9,8	23,9
Riž	26,7	8,9	10,8	46,4
Krompir	12,4	9,4	13,0	34,8
Zito skupno	14,7	8,9	11,2	34,8
Krompir	6,5	21,8	4,0	32,3
Sladkorna pesa in sladkorni trs	16,5	16,5	12,2	48,3
Oljnice	11,5	10,2	10,8	32,5
Sočivje	8,9	10,1	8,9	27,7
Sadje, citrusi, vinska trta	5,8	16,4	5,8	28,8
Svetovni pridelek skupno	13,8	11,6	9,5	34,9

Razpredelnica 2: Pridelki in njihove izgube v odstotkih možnega (potencialnega) pridelka riža v različnih pridelovalnih območjih sveta

Pridelovalno območje	Hektarski pridelki cent/ha 1964/65	Količinske izgube v % zaradi			Skupne izgube v %
		škodljivcev	bolezni	plevelov	
Severna in Centralna Amerika	32,2	3,4	6,4	11,2	21,0
Evropa	46,5	2,0	3,6	10,0	15,0
Azija (brez Kitajske)	18,3	32,5	5,5	10,7	52,7
Indija	16,3	36,1	10,0	11,0	57,0
Japonska	51,5	1,6	3,4	8,6	13,6

Hmeljski inštitut v Bačkem Petrovcu tik pred otvoritvijo